

A szótár szintén tükrözi azokat az erős művelődési hatásokat, amelyek a nyenyec nép életét az elmúlt négy évtizedben érték. Megállapítható azonban, hogy az új fogalmakat nemcsak orosz kölcsönszókkal fejezik ki, hanem nyenyec elemekből újonnan alkotott szavakkal is, s ez utóbbiak száma - úgy látszik - nagyobb, mint a szovjetunióbeli többi rokon népünk irodalmi nyelvében.

A szótárt körülbelül 70 lapnyi nyelvtani vázlat egészíti ki, amely a korábbi nyelvtani vázlatokhoz képest bizonyos eltéréseket tartalmaz. E változtatásokat a szerző által vezetett nyenyec nyelvjáráskutató expedíciók tették szükségessé (vö. NyIK. VI, 211-2). Az új nyelvtani vázlat tehát a nyenyec nyelv rendszerének az eddiginél alaposabb megismerését teszi lehetővé.

Bár N.M. TYERESCSENKO munkája a nyenyec tanítók és iskolai tanulók számára, valamint a nyenyeciek között élő oroszok számára készült gyakorlati szótár, a tudományos kutatómunkában is jól felhasználható.

K i n a i N é p k ö z t á r s a s á g

A Kínai Írásreform Bizottságának országos konferenciái

Mint ismeretes, 1952-ben külön bizottságot szerveztek a kínai írás megreformálására. Ennek az állandó testületnek az a feladata, hogy egyrészt előkészítse az átmenetet a jelenlegi szóírásról a betűírásra, s megteremtse a betűírásra való áttérés feltételeit, másrészt kidolgozza a majdani fonetikus írás elvi és gyakorlati problémáit. Az áttérés természetesen hosszabb folyamat lesz, ezért lépésről lépésre kell megvalósítani.

Az immár négy éve folyó előmunkálatoknak volt egyik fontos állomása a bizottságnak 1955. október 15-től 23-ig Pekingben

rendezett országos konferenciája. A konferencián 207 küldött vett részt az ország különféle társadalmi, állami, gazdasági, politikai és kulturális szervezeteinek képviselőiben.

A konferencia határozata egyebek között kimondja, hogy a jelenlegi kínai írásjegyek egy részét egyszerűsített jegyekkel kell fölváltani. Ezuttal 516 egyszerűsített írásjegyet honosítanak meg. Ezek közül több mint 300 már évszázadokkal ezelőtt is ismert volt, de csak a nép körében. Az egyszerűsítés annyit jelent, hogy lényegesen csökkentik az írásjegyet alkotó vonalak számát (például olyan írásjegyek, amelyek eddig 18-20 vonalkából álltak, ezután csak 4-5 vonalkából állnak majd). Ezenkívül egyszerűsítettek 56 olyan íráselemet is, amely több összetett írásjegyen fordul elő. Így az összetett jegyek is egyszerűbbé váltak.

A kínai írás sok ezernyi írásjegye között rengeteg variáns van. (Például egy 13908 írásjegyet tartalmazó modern szótárban 3000 írásjegy-változatot számoltak meg.) A variánsok igen sok zavart okoznak a nyomdászatban is meg az olvasásban is. A konferencia határozata alapján 1956-tól egyelőre 1114 változat használatát szüntetik meg.

Az egyszerűsítés életbe léptetése előtt néhány hónappal a bizottság az egész ország közvéleménye elé terjesztette egyszerűsítési tervét. Mintegy 200 000 ember vett részt a vitában, s a bizottsághoz több mint 2000 írásbeli hozzászólás érkezett. A legtöbben helyeselték a tervet, voltak viszont, akik azt javasolták, hogy egyszerre egyszerűsítsenek minden bonyolultabb írásjegyet. Az egyszerűsített írásjegyeket azonban fokozatosan fogják bevezetni.

A betűírásra való áttérést könnyíti meg az az intézkedés is, hogy az időszaki kiadványokban fokozatosan át kell térni a vízszintes, balról jobbra haladó sorok, írásoszlopok szedésére (a kínai írás ugyanis függőlegesen lefelé halad, az írásoszlopok pedig jobbról balra haladnak). 1955. eleje óta már 38 újság és folyóirat meghonosította a vízszintesen folyó írást.

Az egyszerűsítési program valóra váltásával párhuzamosan folynak a betűírásra való áttérés további, s voltaképpen az egész mozgalom alapját alkotó előkészületei is. A leglényegesebb feladat ul. a kínai nemzeti irodalmi nyelv és köznyelv normáinak megállapítása és széleskörű elterjesztése. Az idevágó kérdéskomplexum megtárgyalása céljából az előbbi konferenciát követően - október 25-től 31-ig - még egy másik országos tanácskozásra is sor került Pekingben. Ezen 126 delegátus vett részt. Ez a konferencia több fontos intézkedést hozott a Peking nyelvjárásán alapuló kuc-ju-nek ("nemzeti nyelv") menél szélesebb körben való elterjesztésére (elsősorban az iskolai oktatás segítségével). A Kínai Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete a konferencia határozata alapján hamarosan elkészíti a nemzeti nyelv legkorszerűbb szavainak

hangtanilag normalizált jegyzékét, továbbá megkezdi egy normatív jellegű értelmező szótár munkálatait. Az intézet végzi a normalizálással kapcsolatos tudományos tájékoztató munka megszervezését és a normalizálás eszméinek propagálását is.

A kínai írásreformnak és az egységes kínai nemzeti nyelv megteremtésére irányuló törekvésnek régi előzményei vannak, a történelmi feltételek elégtelensége miatt, szervezettség és központi irányítás hiányában azonban eddig nagyon keveset sikerült belőle megvalósítani. Az októberi két országos konferencia határozatai gyökeresen megváltoztatták a helyzetet, s az energikus, de egyben bölcs mérséklettel hozott intézkedésekkel ez is a megvalósulás útjára lépett.

[J.M.OSANYINNAK a "Vesztnik AN SzSzsZR" 1956/2. számában, valamint LIN HAN-TÁNAK a "China Reconstructs" 1956/1. számában megjelent közleménye nyomán.]

oOo